

İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANMA DURUMLARI*

Ali ERSOY**

Şefik YAŞAR***

Özet

Bu araştırmada, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumları, öğrencilerin, öğretmenlerin ve anne-babaların görüşlerine dayalı olarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma tarama modelinde olup, uygulaması 2001-2002 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde 10 sınıf öğretmeni, 17 öğrenci ve 16 anne-babayla görüşülmüştür. Araştırma verileri, öğrenci, öğretmen ve anne-babaların görüşlerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, nitel araştırma tekniklerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümlene tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler sayısallaştırılarak sunulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet'i etkili ve verimli olarak kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Ancak, öğrencilerin İnternet temel kullanım becerileri bakımından gerek öğretmenlerden gerekse anne-babalardan daha iyi oldukları bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: İlköğretim 4.ve 5. sınıf öğrencileri, internet kullanımı, anne-baba ve öğretmen desteği

Abstract

In this study, it is aimed to describe the Internet using situations of elementary students of 4th and 5th grades, according to the students, their parents and teachers. The study is based on a survey test applied in İbrahim Karaoğlanoğlu Elementary State School in Eskişehir, in the academic year of 2001-2002. 10 teachers, 17 students and 16 parents were interviewed. The data were collected using semi-structured opinion survey, one of the qualitative research techniques, in order to determine students', teachers' and parents' opinions. Qualitative analyzing technique was employed in data analysis and the results were presented numerically. According to the findings of research, it appears that elementary students of 4th and 5th grades do not use the Internet effectively. In addition to above facts, it has been found that students are better than their parents and teachers in basic Internet using skills.

Key words: Elementary students of 4th and 5th grades, using the Internet, parents' and teachers' support

Bugüne kadar İnternet'in birçok tanımı yapılmıştır. Tanımlar içinde, "Tüm dünyadaki bilgisayarları birbirine bağlayan bir ağlar ağı" biçiminde yapılan tanım kabul gören tanımdır (Mambretti, 1999). İnternet'in "tüm dünyayı saran bağlantılar ağı" olarak tanımlanması; onun "dünya çapında bir ağ", özgün adıyla "World Wide Web" kısaca "www" olarak adlandırılmasına neden olmuştur (Odabaşı, 1998). Bununla birlikte, İnternet, bir ortam, bir araçlar topluluğu (Akgül, 2002) olarak da tanımlanmaktadır. Bu ağ ya da ortam içinde birçok iletişim aracı bulunmaktadır. Bu anlamda İnternet; öğrenme, araştırma, iletişim, eğitim ya da akla gelebilecek her türlü ortam olmaya adaydır.

Günümüzde toplumsal yaşamın bir parçası durumuna gelen İnternet, ortam olarak içinde birçok araç bulundurmaktadır. Bu araçların toplumsal yaşamda kullanılan araçlara olan benzerliği ve kullanım kolaylığı nedeniyle, İnternet kullanımı hızla yaygınlaşmıştır. Bu nedenle, İnternet yerleşik her sistemi etkilediği gibi eğitim sistemini de çok boyutlu olarak etkilemiştir. İnternet'in eğitim sistemini, iletişim hızını artırma, eğitim hizmetini yaygınlaştırma, niteliği yükseltme, esneklik sağlama, etkileşimi artırma (Alkan, Deryakulu ve Şimşek, 1995) gibi pek çok yönden etkilediği söylenebilir. Bunlara ek olarak İnternet, eğitimde yer ve zaman kavramlarını da değiştirmiş; eğitimi okula dayalı olmaktan çıkarak okul dışına taşımış; evlerde İnternet kullanılmasıyla birlikte evleri daha etkili birer öğrenme ortamına dönüştürmüştür.

Günümüzde İnternet; aileler, öğrenciler ve öğretmenler için önemli bir bilgi kaynağı hâline gelmiştir (Pfoeffler, 2002). Bu nedenle, bir çok aile çocukları için evine İnternet aboneliği almaktadır. Çocukların ev ortamındaki bilgisayar ya da İnternet'i eğitim amaçlı kullanması büyük oranda aile desteğine bağlıdır (Attewel ve Battle, 1999). Ancak, aile rolünün yanında öğretmen ve öğrenci rolü de aynı düzeyde önemlidir. Çünkü

*Tez özeti: Ersoy, A. (2002) İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumları. Yüksek Lisans Tezi. Danışman: Prof. Dr. Şefik Yaşar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yazışma adresi: ** Arş. Gör. Ali Ersoy, *** Prof. Dr. Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Yunus Emre Kampüsü 26470, Eskişehir.

öğrenciler İnternet'i hem okulda hem de okul dışındaki ortamlarda kullanabilmektedir. Bu durum aile, öğrenci ve öğretmen arasında etkili bir işbirliğinin oluşturulmasını gerektirmektedir. Böylece, İnternet'in olumlu özelliklerine odaklanılarak çocuklar için doğru bir İnternet kullanım kültürünün yaratılması olanaklı olabilecektir.

Dünya'da ve Türkiye'de ev ortamından İnternet erişimi gün geçtikçe artış göstermektedir. Bu durum daha fazla sayıda çocuğun evden İnternet'e erişmesini olanaklı kılmaktadır. Türkiye'de çocukların ev ortamında İnternet'i hangi amaçla kullandıkları, bu süreçte kimlerden ne tür yardım aldıkları ve ne tür sorunlar yaşadıkları gibi araştırma bulgularına gereksinim vardır. Bu nedenle, ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanma durumları araştırılması gereken bir konu olarak önem kazanmıştır.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarını anne baba, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Anne-baba ve öğretmenlerin İnternet kullanma durumu ile İnternet'e ilişkin görüşleri nelerdir?
- Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğrenciler İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlanmaktadır?
- Öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında anne-babalar ile öğretmenler nasıl destek vermektedir?
- Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma, tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Örneklem

Araştırmada, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede önceden hazırlanmış bir dizi ölçüt kullanılabilirdiği gibi ölçütler araştırmacı tarafından geliştirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu araştırmada, araştırmacı tarafından dört temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler şunlardır:

1. Öğrencinin ilköğretim 4. ve 5. sınıfta öğrenimine devam ediyor olması,
2. Öğrencinin evinde şu anda ya da daha önceki bir dönemde İnternet bağlantısının olması,
3. Öğrencinin, sınıf öğretmeninin İnternet kullanabilmesi,
4. Araştırmanın bu ölçütlerin tümünü karşılandığı bir ilköğretim okulunda yürütülmesi.

Araştırmanın örneklem seçiminde kullanılacak ölçütleri Eskişehir il merkezindeki İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulunun karşıladığı belirlenmiştir. Bu nedenle araştırmanın bu okulda yapılmasına karar verilmiştir. Örneklemdeki katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin 5'i 4. sınıf, 12'si 5. sınıfta okumakta olup 12'si erkek, 5'i de kızdır. Annelerin yarısının yaşı 31-40 arasında yoğunlaşırken, babaların yarıdan fazlası 40 yaş üzerinde yoğunlaşmaktadır. Annelerin eğitim durumu bakımından, 5'i ilkokul, 2'si ortaokul, 1'i ortaokul terk, 3'ü lise, 1'i lise terk ve 4'ü üniversite mezundur. Annelerin yarısının eğitim düzeyi ilköğretim düzeyindedir. Babaların, 1'i ilkokul, 8'i lise, 1'i lise terk ve 6'sı üniversite mezundur. Babaların yarısı lise mezunu iken, yaklaşık olarak diğer yarısı da üniversite mezundur. Babaların eğitim durumları annelerden daha iyi konumdadır. Babaların tümü bir işte çalışırken, annelerin yarıdan fazlası ev hanımıdır. Öğretmenlerin, 6'sı Açıköğretim Fakültesi Lisans Tamamlama Programı, 3'ü Eğitim Enstitüsü ve 1'i yüksek lisans mezundur. Öğretmenlerin yarıdan fazlası Açıköğretim Fakültesi Lisans Tamamlama Programı mezundur. Öğretmenlerin 5'i 10-15 yıl ile meslekteki hizmet süreleri bakımından en büyük bölümü oluştururken, 3'ü 16-20 yıl ve 1'i de 21 yıl ve üzeri meslekî hizmet süresine sahiptir. Öğretmenlerin 5'i 5. sınıf, 4'ü 4. sınıf okutan Sınıf Öğretmeni ve 1'i de 4. ve 5. sınıf okutan Bilgisayar Öğretmenidir.

Tablo 1. Örneklemedeki katılımcıların özellikleri

Öğrenci özellikleri (n=17)		f	
Sınıf			
4. Sınıf		5	
5. Sınıf		12	
Cinsiyet			
Erkek		11	
Kız		6	
Anne-baba özellikleri (n=16)		Anne	Baba
		f	f
Yaş			
25-30		3	-
31-35		4	3
36-40		4	2
41-45		5	9
46-50		-	2
Eğitim			
İlkokul		5	1
Ortaokul		2	-
Ortaokul terk		1	-
Lise		3	8
Lise terk		1	1
Üniversite		4	6
Meslek			
Doktor		-	1
Esnaf		1	5
Ev hanımı		11	-
Emekli		-	1
İşçi		1	3
Memur		2	3
Muhasebeci		-	1
Mühendis		1	2
Öğretmen özellikleri (n=10)		f	
Eğitim			
Eğitim Enstitüsü		3	
AÖF Lisans Tamamlama Programı		6	
Yüksek lisans		1	
Hizmet süresi			
10-15 yıl		5	
16-20 yıl		3	
21 yıl ve üzeri		2	
Okuttuğu Sınıf			
4. Sınıf		5	
5. Sınıf		4	
Bilgisayar öğretmeni		1	

N=43

Veriler ve Toplanması

Araştırma verileri yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Bu amaçla araştırmacı tarafından, 19 sorudan oluşan “Öğrenci Görüşme Formu”, 15 sorudan oluşan “Öğretmen Görüşme Formu” ve 16 sorudan oluşan “Anne-Baba Görüşme Formu” hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formlarına alandan 10 uzmandan görüş alınarak son biçimi verilmiş ve uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Araştırmaya ilişkin veriler 11 Ocak 2002 ile 17 Mart 2002 tarihleri arasında öğretmenler, öğrenciler ve anne-babalarla gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırma sürecinde yapılan tüm görüşmeler araştırmacı tarafından birebir gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında teyp kullanılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin çözümlemesinde, betimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Betimsel çözümlemelerde, veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel çözümlemelerde, görüşülen ya da gözlemlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Verilerin çözümlemesi aşamasında sırasıyla şu işlemler yapılmıştır:

Görüşmelerin çözümlenmesi: Görüşmeler sırasında kayıt edilen kasetler araştırmacı tarafından tek tek çözümlenerek, bilgisayar ortamına aktarılmış ve her bir satıra numara verilerek görüşme dökümü formu oluşturulmuştur. Satır numaraları bulgular bölümünde (st) biçiminde kısaltılarak doğrudan alıntılarda kullanılmıştır. Bu aşamada görüşme dökümleri ile kasetler alandan bir uzmana verilerek yanlış ya da eksik bölümlerin kontrolü sağlanmıştır.

Görüşme kodlama anahtarlarının hazırlanması: Görüşme dökümleri işleminden sonra, öğrenci, öğretmen ve anne-baba için ayrı ayrı “Görüşme Kodlama Anahtarı” hazırlanmıştır. Görüşme kodlama anahtarları görüşme soruları temel alınarak ve bu soruların yanıtlarını kapsayacak seçeneklere yer verilerek oluşturulmuştur. Görüşme kodlama anahtarlarının güvenilirlik çalışması: Görüşme kodlama anahtarlarının güvenilirliğini belirlemek amacıyla, iki adet öğretmen, üç adet öğrenci ve üç adet anne-baba görüşme dökümü formu yansız atama yöntemiyle seçilerek çoğaltılmış ve görüşme dökümü formuyla birlikte alandan iki uzmana verilmiştir. Görüşme dökümü formları ile görüşme kodlama anahtarları uzmanlar ve araştırmacı tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme, görüşmecilerin görüşüne uygun bulunan seçeneğin ilgili görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi biçiminde yapılmıştır. Araştırmacı ve uzmanların görüşme kodlama anahtarlarına yaptıkları işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla her sorunun yanıtı tek tek incelenerek karşılaştırılmıştır. Bu çalışmadan sonra görüşme kodlama anahtarlarına son biçimleri verilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliği: Araştırmanın güvenilirliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla, görüşme kodlama anahtarları 10 öğretmen, 17 öğrenci ve 16 anne-baba olmak üzere boş olarak 43 adet çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan iki uzman, birbirlerinden bağımsız olarak her bir katılımcı gruba ait görüşme dökümü formunu okuyarak, ilgili görüşme kodlama anahtarındaki her sorunun yanıtını içeren uygun seçeneği işaretlemiştir. Görüşme kodlama anahtarına işaretleme yapılırken, uzmanlar katılımcıların yanıtlarını kodlama anahtarında bulamamışlarsa, kendi anladıkları biçimiyle yeni bir seçenek oluşturmuşlardır. Bu işleminden sonra, uzmanların değerlendirmeleri ile araştırmacının değerlendirmesi her bir katılımcı gruba ait ilgili soruya verilen yanıt seçeneği kontrol edilerek, “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ile uzmanlar ilgili sorunun aynı yanıt seçeneğini işaretlemişlerse görüş birliği, farklı seçenekleri işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması, Türnüklü’nün (2000), Croll (1986), Bakeman ve Gottman (1997) ve Robson’dan (1993) aktardığı aşağıdaki formül kullanılarak yapılmıştır.

$$P \text{ (Uzlaşma Yüzdesi)} = \frac{Na \text{ (Görüş Birliği)} \times 100}{Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}}$$

Araştırma bulguları, görüşme soruları temel alınarak tema kabul edilmiş ve araştırmaya katılanların görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan alt tema oluşturularak sunulmuştur. Ayrıca, alt temaların hangi sıklıkta tekrar ettiği hesaplanarak frekans olarak tablolaştırılmış ve katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Doğrudan alıntılarda katılımcıların gerçek isimleri yerine kod isimleri kullanılmıştır. Katılımcılara kod isimleri araştırmacı tarafından verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulguların bir bölümü frekans dağılımları biçiminde tablolaştırılarak ve araştırmaya katılanların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak özetlenmiştir.

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulguların bir bölümü frekans dağılımları biçiminde tablolaştırılarak ve araştırmaya katılanların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak özetlenmiştir.

Anne-baba ve öğretmenlerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri

Anne-babaların İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 2’de, öğretmenlerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri ise, Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, anne-babaların tamamına yakını İnternet kullanmayı bildiğini belirtmiştir. Anne-babalar İnternet’i farklı ortamlara benzetmişlerdir. Ancak, en fazla *dünyaya açılan pencereye* benzediği görüşündedirler. Bu konuda anne-baba görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Süreyya : *İnternet dünyaya açılan bir pencere diyorum. Her yerden haberi oluyor insanın. Kullanmasını bildikten sonra (st.401-402).*

Murat : *Dünyanın kendisi ya. (...) Her şey ufaklık şeyin içinde dünya. Yeter ki faydalanmasını bilesin (st.404-406).*

Erol : *İnternet elinin altındaki bir dünya. (...) Her şeye ulaşabilme imkânı var insanın.*

Tablo 2. Anne-babaların İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
İnternet kullanmayı biliyor musunuz?	12
<i>Evet</i>	4
<i>Hayır</i>	
Toplam	16
İnternet'i neye benzetiyorsunuz?	6
<i>Dünyaya açılan pencere</i>	2
<i>Eğlence</i>	2
<i>Bilgi</i>	1
<i>Teknolojinin en iyi nimeti</i>	1
<i>Akıllı bir cihaz</i>	1
<i>Evde bankacılık</i>	1
<i>Çok kolaylık</i>	1
<i>Her şey</i>	1
<i>Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar</i>	
Toplam	16

Tablo 3. Öğretmenlerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?	10
<i>Hizmet içi eğitim kursunda</i>	3
<i>Kendi kendime</i>	1
<i>Meslektaşlarımdan</i>	
Toplam	14
İnternet'i hangi amaçla kullanıyorsunuz?	5
<i>Eğitim-öğretim amacıyla kullanıyorum</i>	4
<i>Kullanmıyorum</i>	1
<i>Yeniliklerle tanışmak amacıyla kullanıyorum</i>	1
Toplam	10
İnternet hizmetlerinden (e-posta, chat vb.) hangilerini kullanıyorsunuz?	4
<i>E-posta adresim var ama kullanmıyorum</i>	4
<i>Hiçbirini kullanmıyorum</i>	1
<i>Chat var ama kullanmıyorum</i>	1
<i>E-posta kullanıyorum</i>	
Toplam	10
İnternet'i neye benzetiyorsunuz?	9
<i>Bilgi kaynağı</i>	2
<i>İletişim</i>	1
<i>Dünya</i>	1
<i>Profesör</i>	1
<i>Teknolojinin en uç noktası</i>	
Toplam	14

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin tümü İnternet kullanmayı hizmet içi eğitim kursunda öğrendiğini, ancak bu kursun yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu konuda öğretmen görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Ayhan : *Bu deneme-yanılma mı diyorlar. Kendi kendimize öğrendik biz bunu (st.54).*

Ali : *Öncelikle kendi çabamla. Yani almış olduğum kampanyanın İnternet hizmetlerinden yararlanarak evde öğrendim (st.74-75).*

Vedat : *İnternet kullanmayı (...) arkadaşlarıma sorarak, bilen kişilere sorarak daha çok (st.80-81).*

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin yarısı İnternet'i eğitim-öğretim amacıyla kullandığını belirtirken, bu kullanımın daha çok hazır ders plânı indirmekle sınırlı olduğu yine öğretmenlerin görüşünden ortaya çıkmıştır. Ders plânı indirmenin yanında eğitim-öğretim amaçlı İnternet kullanan ve eğitim-öğretim amaçlı İnternet'i neden kullanmadığını belirten öğretmenlerden kimilerinin görüşleri aşağıda verilmiştir:

Vedat : *Özellikle kaynak olarak, kaynak bulmada, yararlanmada İnternet'i kullanıyorum.(...) Sosyal Bilgilerde harita seçimi, Matematikte özellikle olimpiyat yarışmalarında sorulan soruları alma, Türkçe ona keza hemen tüm derslerde (st.150-155).*

Ali : *Ben genellikle eğitim araştırmaları için yani plânlar ve programlarda öğrencilere kaynak olabilecek bazı şeylerde yararlanıyorum (st.160-165).*

Ayhan : *İlköğretimde yani ben şimdi hangi siteye gireyim de öğrencilere faydalı olayım diye yani şey yapmadım, bunu çıkartmadım. (...) Öğrencilerimiz henüz o aşmada değil (st.244-247).*

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamına yakını İnternet hizmetlerini kullanmadıklarını belirtmiştir. Sadece bir öğretmen e-posta kullandığını ve bu konudaki görüşünü aşağıdaki biçimde belirtmiştir.

Ali : *Chat kullanmıyorum ama sahibim en azından. (E-posta) Evet kullanıyorum. Daha çok yine bilgi alışverişinde kullanıyoruz (st.116).*

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamına yakını İnternet'i bilgi kaynağına benzetmiştir. Bunun yanında öğretmenler İnternet'i, iletişime, dünyaya, profesöre ve teknolojinin en uç noktasına da benzetmişlerdir. Bu konuda kimi öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Vedat : *Valla İnternet'i şöyle söyleyeyim çok büyük bir sözlük, bir ansiklopedi sınırsız herhalde ona benzetirdim. (...) Yani sadece alfabetik bir sözlük değil de buna tematik ansiklopediler var ya, ikisinin birlikte olduğu sınırları çok geniş bir ansiklopedi. Sözlük biçiminde benzetebilirim (st. 1094-1097).*

Ali : *Tabi ilk aklıma gelen bana bir örümcek ağı geliyor. Ama bu ağlar bilgilerle dolu bir ağ olarak düşünüyorum. Dünya olabilir. Biraz da simgesi onu andırıyor zaten (st.1101-1103).*

Fatma : *İletişim bağlamında düşünüyorum (st.1107).*

Ece : *Bütün Dünyayı içine alan büyük bir iletişim ağına benzetiyorum (st.1384-1385).*

Cem : *İnternet'i kendisini geliştirmiş bir beyin olarak diyebiliriz. Mesela bir Prof. diyebiliriz (st.1129-1131).*

Ayhan : *İnternet teknolojinin en uç noktası diyelim şu anda. (...) Tekerleğin icadı gibi bir şey. Hani tekerlek icat edildiğinde ne işe yarıyorsa, İnternet de o şekilde (st.1089-1091).*

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri

Anne-babaların, öğrencilerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 4'te, öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri ise, Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi, Anne-babaların çocuklarının haftalık ortalama kaç saat İnternet kullandığına ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Bu konuda anne-babaların hemen hemen yarısı 1-2 saat biçiminde görüş bildirmiştir. Anne-babalar çocuklarının İnternet'i ders çalışmak amacıyla kullanmaları konusundaki görüşleri farklılık göstermektedir. Bu konuda anne-babaların hemen hemen yarısı birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu biçiminde görüş bildirmiştir. Anne-babaların çocuklarının İnternet'ten ders çalışmak amacıyla ya da başka amaçlarla kullanmalarına ilişkin görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

Mehmet : *Birkaç sefer böyle derslerle ilgili arayışta olduğumu biliyorum. Ama bu süreklilik arz etti mi? Veya amaç İnternet'e otururken bu muydu? Sanmıyorum yani. Eğlence, oyun veya işte chat yapmak için (st.718-719).*

Sedat : *Valla hiç hatırlamıyorum (st.744).*

Okan : *İnternet olayında ders çalışma açısından ki özellikle arzu ettiğim yönü oydu. Fakat bu chat olayları bu işi bitirdi (st. 764-765).*

Recep : *Ders programlarımız var İnternet'te ona bakıyor (st. 715).*

Tablo 4. Anne-babaların, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
Çocuğunuz haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyor?	
1-2 saat	7
3-4 saat	3
5 saat ve üzeri	2
Bilmiyorum	2
Saat kısıtlaması yok	1
Girmiyor	1
Toplam	16
Çocuğunuz ders çalışma amacıyla İnternet kullanıyor mu?	
	7
<i>Birkaç defa dersle ilgili arayışı oldu</i>	5
Ben görmedim	2
Daha çok oyun için kullanıyor	2
Chat için kullanıyor	1
İnternet'te ders programları var ona bakıyor	1
Test soruları çözüyor	
Toplam	18
Çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?	
	10
<i>Sorun yaşamıyoruz</i>	6
Sorun yaşıyoruz	3
Ekonomik	2
Çocuğa uygun adres bilmeme	1
Çok oyun oynama	1
Çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşıyor	1
Çok chat yapma	
Toplam	24

Tablo 4'te görüldüğü gibi, anne-babaların yarısından fazlası çocuklarının İnternet kullanması konusunda bir sorun yaşamadıklarını bildirmiştir. Sorun yaşadığını bildirenler ise, *ekonomik, çocuğa uygun adres bilmeme, çok oyun oynama, çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşıyor* ve *çok chat yapma* gibi sorunlar yaşadıklarını bildirmişlerdir. Bu konuda anne-babaların görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Süreyya : *Ya bir şeye kayıt olmadan önce şeyden bağlanmış 146'dan oğlum bağlanmış. Oldukça yüklü bir telefon faturası geldi (st.842).*

Murat : *Yeter ki adres bilelim. Ne istediğimizi bilelim (st. 850).*

Orhan : *Çok oyun oynuyor aşırı derecede. Ne zaman varsam, ne zaman görsem bilgisayarın başında (st. 864-865).*

Hakan : *Yani çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı ile karşılaşabiliyor (st.854-855).*

Tablo 5. Öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
Öğrencileriniz İnternet kullanımı konusunda ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?	
<i>Yeterli değil</i>	6
Yeterli	2
İnternet konusunda öğrencilerimizle bir paylaşımımız olmadı	2
Sınıfta değerlendirme yapabileceğim sayıda öğrenci yok	1
Toplam	11
Öğrenciler İnternet’i en çok hangi ders için kullanıyor?	
<i>Dersler için kullanmıyorlar</i>	6
<i>Fen Bilgisi</i>	2
Türkçe	1
Bilgisayar	1
Toplam	10
Evinde İnternet olan öğrenciler derslere nasıl bir katkı getirmektedir?	
Derslere bir katkıları yok	7
Köprü vazifesi yapıyorlar	2
İnternet’te daha çok bilgiye ulaşıyorlar	1
Sınıf ortamını olumlu etkiliyorlar	1
Evinde İnternet’i olan öğrencileri zaten sınıfımın başarılı öğrencileri	1
Toplam	12

Tablo 5’te görüldüğü gibi, öğretmenlerin öğrencilerin İnternet kullanımı konusunda yeterliliklerine ilişkin düşünceleri farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin yarısından fazlası bu konuda öğrencileri yetersiz bulurken; yeterli bulan ve öğrencilerle İnternet konusunda paylaşımı olmadığını bildiren öğretmenler de vardır. Bu konuda öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Vedat : *Yeterli değil. (...) Hiçbiri yeterli değil. Çünkü İnternet kullanan ailelerin eee eğitim seviyesi ve kültür ortamı zaten çocuğa yardımcı olacak nitelikte değil. Onun için öğrenci bilgisayarla, İnternet’le yapayalnız kalıyor (st.335-337).*

Ali : *Çok kısıtlı imkânlarda kullanıyoruz. Zaten onların da çok serbestçe, rahatça kullanabildiklerini sanmıyorum. Genellikle işte ailesinin izni olduğu zamanlarda ancak kullanabiliyorlar. O da yeterli değil (st. 348-350).*

Ayhan : *Yeterli bulduklarım var. Öğrencilerimizin bir kısmının kendi evlerinde var zaten (st.327-328).*

Ece : *İnternet’ten eee çeşitli yani ünitelerde göre çeşitli sorular çıkartabiliyorlar (st. 315-316).*

Fatma : *(...) Biz konularımızı tamamlamakla meşgulüz. Zaten çok az sayıda İnternet kullanan öğrenci var. Onlarla da şey yapmıyoruz (st. 355-356).*

Tablo 5’te görüldüğü gibi, öğretmenlerin yarısından fazlası öğrencilerin İnternet’i dersler için kullanmadıkları düşüncesindedir. Ancak, öğretmenlerden öğrencilerin İnternet’i ders çalışmak için kullandıklarını bildirenler de olmuştur. Bu konudaki öğretmen görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Ayhan : *Ders dışında daha ziyade oyun için kullanıyorlar (st.437-438).*

Cem : *(...) Dersler açısından pek kullandıklarını zannetmiyorum (st.555).*

Ali : *Daha çok Fen Bilgisi Dersinde kullandık (st.459)*

Ece : *Türkçe dersinde değişik masallar, öyküler, fıkralar, bilmeceler getiriyorlar (st.432).*

Gül : *Bilgisayar dersinde kullanıyorlar. Diğer derslere yansımada bu şeye kadar (st. 435).*

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin yarısından fazlası İnternet kullanan öğrencilerin derslere bir katkısı olmadığı görüşündeyken; öğretmenlerden bu öğrencilerin derslere katkı getirenlerin olduğunu belirtenler de olmuştur. Bu konuda öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Gül : *Uzun süreli kullanmadıkları için, derse de bir katkısını görmedik (st. 607).*
- Ali : *Şimdi çocuklar 4. sınıf olduklarından dolayı İnternet'in çok da farkında değiller. Aslında ileriki yıllarda ben daha çok dikkatlerini çekeceğini zannediyorum. Onun için çok belirgin bir özellik yok. Ama İnternet kullanan öğrencileri ben bilgisayarda da birlikte gördüğüm için derslere katılımlarının daha iyi olduğunu görüyorum (st. 631-634).*
- Ayhan : *Derste işlerimize yarıyor aslında. (...) Ben bir taraftan başlarken, yaparken, sen de oradaki arkadaşlarına yardımcı olabilirsin (st.609-613).*
- Ece : *Yani İnternet sayesinde kitaptaki ya da dergilerdeki bilgilerden daha fazla bilgiye ulaşıyorlar ve ulaştıkları bilgiyi de sınıfta paylaşıyorlar (...) Bu da tabii sınıftaki ders ortamını olumlu yönde etkiliyor. Yine dersin dışındaki şeylerde de resimlerde, fıkralarda, bilmecelerde de yine sınıfta çok güzel bir ortam oluşuyor (st. 509-604).*

Öğrencilerin, İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlandıklarına ilişkin görüşleri

Öğrencilerin, İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlandıklarına ilişkin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin, evlerinde ortalama bir yıldan fazla bir süredir bilgisayar bulunmaktadır ve ortalama olarak öğrenciler bir yıldır İnternet'e evlerinden erişim sağlamaktadır. Öğrenciler İnternet'i farklı ortamlara benzetmekle birlikte, daha çok *bilgi kaynağına, oyun yerine ve iletişime* benzetmişlerdir. Bunun yanında öğrencilerin benzetimleri arasında, *okul, kütüphane, çalışma ortamı, öğretmen, haber, borsa, millî piyango sonuçlarına bakılan yer, gezinti-sörf, yardım aracı, sanal dünya, yararları ve zararları olan bir araç, her şey ve büyük bir kolaylık* yer almaktadır. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Kamil : *İnternet'i ben şeye benzetiyorum. Yani bilgi benzetiyorum. Bilgiye, hem okul hem kütüphane benim için. Başka oyun yeri benim için. Başka sonracığıma ne olabilir? Fiyat yeri, borsa yeri. (...) Millî piyango şeylerine bakmak (st. 252-255).*
- Tanık : *İnternet herkesin dolaşabileceği, herkesin içine bakabileceği bir bilgi sayfası (st. 274-275).*
- Gizem : *İnternet'i bir bilgi kaynağına benzetiyorum (st. 291).*
- Handan : *İnternet'i yani büyük bir kolaylığa benzetiyorum (...) Eğlence. Bilgi edinmek için kullanılır (st. 306-307).*
- Alp : *İnternet'i öğretmene, böyle öğretmene benzetirim (st. 303).*
- Ceren : *Ben İnternet'i her şeye benzetiyorum Çünkü orada her şey var (st. 300-301).*

Tablo 6. Öğrencilerin, İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlandıklarına ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
Evinizde kaç yıldır bilgisayar var?	
1 yıl	8
2 yıl	5
2-3 yıl	1
3 yıl ve üzeri	3
Toplam	17
İnternet'i neye benzetiyorsunuz?	
	5
<i>Bilgi kaynağı</i>	5
Oyun yeri	2
İletişim	13
Diğer	
Toplam	25
İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?	
	14

	4
<i>Evimde ailemden</i>	1
Kendi kendime	1
Okulda bilgisayar dersinde	
Televizyondan	
Toplam	20
Genelde hangi İnternet sitelerine giriyorsunuz?	
	11
<i>Eğlence</i>	3
Spor	2
Eğitim	2
Haber	2
Aklıma hangisi gelirse	1
Arama motorlarına	
Toplam	21
Genelde hangi İnternet hizmetlerini (e-posta, chat vb) kullanıyorsunuz?	
	9
<i>E-posta</i>	6
Kullanmıyorum	5
Chat	
Toplam	20
İnternet kullanımı konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?	
İyi	9
Orta	4
İyi değil	4
Toplam	17
İnternet kullanırken ne tür sorunlar yaşıyorsunuz ve bu sorunları nasıl çözüyorsunuz?	
Sorun yaşıyorum (Sorunlar)	10
Bilgisayarın kilitlenmesi	5
İnternet erişiminin kesilmesi	5
Adres bilmeme	1
Çözüm yolları	
Kendim çözüyorum	5
Evdekilerden yardım alıyorum	5
Amcama telefonla soruyorum	1
Sorun yaşamıyorum	7
Toplam	39
İnternet kullanımı konusunda anne-babanızın koyduğu kural var mı?	
Var	12
Süre kısıtlaması	5
Dersler bittikten sonra kullanabilme	2
Oyun sitelerine girmeme	2
Paralı sitelere girmeme	1
Fazla chat yapmama	1
Telefonu fazla meşgul etmeme	1
Evde başkaları kullanırken girmeme	1
Yok	4
Kendim süre kuralı koydum	1
Toplam	30
İnternet'ten ders çalışmak amacıyla yararlanıyor musunuz?	
Evet	9
Fen Bilgisi	2
İngilizce	2
Sosyal Bilgiler	1
Türkçe	1
Matematik	1
Hayır	8
Toplam	24
Öğretmeniniz evinizde İnternet olduğunu biliyor mu?	
Evet (İnternet kaynaklarından yararlanmanızı gerektirecek ödevler veriyor mu?)	16
Hayır	12
Evet	5
Toplam	32

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin tamamına yakını İnternet kullanmayı ailelerinden öğrendiklerini bildirmiştir. Bunun yanında kendi kendine öğrendiğini bildiren öğrenciler de olmuştur. Bu konuda öğrenci görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Kamil : *İnternet kullanmayı babamın sayesinde öğrendim. (...) Babam bilgisayar kullanmayı biliyor, abim de biliyor, kursuna gitti. Onlar bana gösterdiler. Ben de kurcalaya kurcalaya öğrendim (st. 313-316).*

Tank : *Ya zamanla öğreniyorsun. Abim öğretti doğrusu bana (st. 336).*

İnci : *Ben İnternet kullanmayı, bana babam gösterdi (st.3 11).*

Berk : *İnternet'i kendiliğimden, ben bilgisayara meraklıyım, karıştırıyorum bayağı, bilgisayarı öyle öğrendim (st.318-319).*

Sezgin : *Ben bilgisayar kullanmayı çok önceden de biliyordum. Teyzemlerde vardı. İnternet'e bağlanmayı da öğrendim, girdim (st. 327-328).*

Metin : *Kendim. Televizyondan. Sitelere falan girdim öyle öğrendim (st. 351-352).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin yarısından fazlası genelde İnternet'e eğlence amacıyla girdiğini bildirmiştir. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Berk : *Oyun sitesi.(Başka?) Başka pek yok (st.385-386).*

Burak : *Şey komik şeyler, şaka bir de gollere giriyorum (st.415).*

Zeynep : *Bazen annemle gazete okuyoruz, oyunlara giriyoruz (st. 409-410).*

Handan : *Beğendiğim sanatçıların adreslerine giriyorum. (Örnek verebilir misin?). Jennifer Lopez, Thalia, bir de Boblyon'un sitelerine giriyorum (st. 442).*

Sezgin : *Fanatik'e giriyorum, galatasaray.com'a giriyorum (st. 391-392).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin yarısı İnternet hizmetlerinden en fazla e-postayı kullanmaktadır. Bunun yanında hiçbirini kullanmadığını ve chat kullandığını bildiren öğrenciler de olmuştur. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Mine : *Benim e-mail adresim yok. Babamın var (...) Bazen kullanıyorum (st. 500-501).*

Alp : *Amerika'da iki tane dayım var. Onlara mesaj gönderdim. İşte başka ara sıra arkadaşlarıma gönderiyorum (st.529-530).*

İnci : *Arkadaşlarımla işte bazen chat yapıyoruz orada. (...) İşte bazen mesajlaşıyoruz işte. E-mail'le, resim filan gönderiyoruz (st.376-379).*

Sezgin : *E-mail adresi halamın kızının kullanıyorum. Eee chatleşiyorum. Sadece e-mail atmıyorum (st. 466).*

Çağrı : *Bir keresinde konuşuyordum. Bir çocukla girdiydim. Hemen çıktı karşıma. "Ne yapıyorsun?" dedi. "İyiyim" dedim ben de. "Sana bir masal anlatayım mı?" dedi. "Anlat" dedim. "Anlat demekle olmaz" dedi. Böyle sonra küfür falan etti. Ondan sonra ben de "Tamam bir daha senle konuşmayacağım" dedim. Sonra kapattım (st. 700-704).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin hemen hemen yarısı kendini İnternet kullanımı konusunda iyi görmektedir. Bunun yanında kendisini orta ve iyi görmediğini bildirenler de olmuştur. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Kamil : *İyi, baya iyi. (...) İyi derken yani öğrendiklerimi orada böyle bilgilerimi orada kendim kayıt edebilirim (st.651-653).*

Sezgin : *Hızlı biliyorum. Bağlanmayı biliyorum (...) Daha hızlı girmeyi falan öğrendim. Ya ellerim alıştı artık, yazmayı falan (st.660-661).*

Ceren : *Ya hem çok biliyorum hem de az biliyorum. (...) Ortalama (st. 706-707).*

Yiğit : *Kendimi o kadar iyi görmüyorum. Çok daha iyi olabilirim. Fazla uğraşmıyorum zaten (st. 671-672).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları farklılık göstermektedir. Öğrencilerin yarından fazlası sorun yaşadığını ve sorun olarak, *bilgisayarın kilitlenmesi, İnternet erişiminin kesilmesi ve adres bilmemeyi* belirtmiştir. Öğrenciler bu sorunların çözüm yollarını ise, *kendim çözüyorum, evdekilerden yardım alıyorum ve amcama telefonla soruyorum* biçiminde söylemişlerdir. Bir öğrenci ise, sorun yaşamadığını belirtmiştir. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

İnci : *Yani şimdi ben mesela diyelim ki, yanlış bir şey yaptım diyelim. (...) Delete var, kontrol var, alt var. Onlara basıyorum. Ondan sonra görevi sonlandır diyor. Basıyorum, çıkıyorum. (...) Yapamazsam fişini çekiyorum. Yeniden başlatıyorum. Olmazsa babama danışıyorum (st. 1042-1050).*

Handan : *İnternet'te tuş kilitlenmesi diye bir sorun yaşıyorum yani. Bir yere bastığımda kilitleniyor. Kullanılmıyor. O benim için bir sorun (...) Babama söylüyorum (st. 1120-1121).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin yarından fazlası İnternet kullanımı konusunda anne-babasının kural koyduğunu belirtmiştir. Bu kurallar sırasıyla, *süre kısıtlaması, dersler bittikten sonra kullanabilme, oyun sitelerine girmeme, paralı sitelere girmeme, fazla chat yapmama, telefonu fazla meşgul etmeme ve evde başkaları kullanırken girmemdir*. Bir öğrenci ise, kendisinin süre kuralı koyduğunu belirtmiştir. Bu konuda öğrenci görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Mert : *Yani günde her gün girme diyorlar (st. 952).*

Handan : *Saatın dışında başka bir kural, kısıtlama yok (st.1035).*

Ceren : *Yani derslerini bitir öyle diyorlar ama zorlama yok (st. 1022).*

Metin : *Fazla oynama diyorlar. Gözün falan bozulur diyorlar (st. 992).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin yarından fazlası İnternet'ten ders çalışmak amacıyla yararlandığını belirtmiştir. Bu dersler sırasıyla, *Fen Bilgisi, İngilizce, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Matematik* dersleridir. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Handan : *Genellikle ben Fen ilgili şeylerden hoşlandığım için o tür sitelere giriyorum. Genellikle bulunduğumuz üniteyle ilgili şeylere bakıyorum (st. 1203-1205).*

Tarık : *Fenle ilgili konuları, yani mesela konu dünyamız, dünya uzay konusunda oradan bilgi edindim. Sosyalden bazı ova, plato onları baktım (st. 1160-1161).*

Kamil : *Ben Türkçe dersinde (...) Atatürk'le ilgili konularda, Cumhuriyetle ilgili konularda... (st.1138-1140).*

Burak : *(...) Matematikte problemler çıkıyordu. Böyle çocuk için ben de onları çözdüm (st. 1174).*

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin biri dışında tümü evlerinde İnternet'in olduğunu öğretmenin bildiğini belirtmiştir. Ancak, öğrencilerin yarından fazlası öğretmenin İnternet'i kullanmayı gerektirecek ödev vermediğini söylemiştir. Kimi öğrenciler de öğretmenin İnternet'ten ödev verdiğini belirtmiştir. Bu konuda öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Kamil : *Evet. Araştırma. Yani araştırın diye veriyor. Ama ben en çok İnternet'ten yararlanıyorum (st.1331-1332).*

Berk : *Bazen İnternet sitesi bana veriyor, ben ona veriyorum (st. 1339-1340).*

Anne-babalar ile öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri desteklere ilişkin görüşleri

Anne-babaların, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri desteklere ilişkin görüşler Tablo 7’de, öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri desteklere ilişkin görüşleri ise, Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, anne-babaların yarısından fazlası evine İnternet erişimini çocuğunun İnternet’ten eğitim amacıyla yararlanması için aldığını belirtmiştir. Bundan başka anne-babalar evine İnternet aboneliği, *mesleği için, özel ilgi duyduğu için, haber almak ve iletişim için ve promosyon olduğu için* aldığını belirtmiştir. Bu konuda anne-babaların görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Süreyya : *Evimizde İnternet’e çocuklar faydalansın diye bağlandık (st. 22).*

Murat : *Onun (İnternet’in) imkânlarından faydalanmak, öğrenmek, gelişmek, çocuklar açısından konuşuyorum(...)* (28-30).

Okan : *İnternet’e bağlanmamın nedeni, özellikle çocukların eğitimine faydalı olsun (st. 70-71).*

Mehmet : *Yani ben çalıştığım işyerinde bankalarla ilgileniyorum. Yani finansman işiyle ilgileniyorum. Bankalardaki hesapları takip etmek için İnternet üzerinden şey yapıyorum (st. 5-6).*

Nihat : *Benim özel zevkim. Artı dış dünyaya açılış ve araştırmacı bir ruhum vardır benim (st. 63).*

İsa : *Spora meraklıyım, borsaya meraklıyım. Eee onun için İnternet’e bağlandım (st. 40-41).*

Hakan : *İlk şey etapta bana hediye edildi. Kampanyadan aldığımda hediye edildi (st. 49-51).*

Tablo 7. Anne-babaların, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri desteklere ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
Evinizde İnternet’e hangi amaçla bağlandınız?	
	11
Çocuğumun İnternet’ten yararlanması için	5
Mesleğimle ilgili işleri yapmak için	3
İnternet’e özel ilgi duyduğum için	3
Haber almak ve iletişim kurmak için	2
Bilgisayar aldığımında promosyon olarak verdikleri için	
Toplam	24
Çocuğunuza İnternet kullanımı konusunda koymuş olduğunuz kurallar var mı?	
Var	7
Dersi bittikten sonra kullanma	3
Süre kısıtlaması	2
Girmemesi gereken siteleri söyleme	2
Benden izinsiz bilgisayarı açmama	2
İnternet’ten daha çok bilgisayar kullanmasını isteme	1
Oyun sitelerine girmeme	1
Chat yapmasını yasaklama	1
Ekonomik nedenlerden dolayı kısıtlama getirme	1
Yok	9
Şimdilik yok ama ileride olabilir	1
Kızıma aldığım için kısıtlama diye bir şey olmaz	1
Oyun oynaması serbest	1
Yasakçı bir insan değilim	1
Girdiği siteleri onaylayan bir şifre koydum	1
Toplam	34
Çoğunuzun İnternet’i daha verimli kullanabilmesi için anne-baba olarak neler yapmaktasınız?	
Yapmıyorum	12
Çocuklar benden ileride	4
İnternet konusu daha yeni	2
Çocuğu kendi haline bıraktık	2
Daha çok abla ve abileri ilgileniyor	1
Bunun ekonomik konularla ilgisi var	1
Elimden şu an bir şey gelmiyor	1
Yapıyorum	4
Bilen kişilere soruyorum	1
Yaşına uygun site adresleri veriyorum	1
İnternet’e nasıl gireceğini gösteriyorum	1
Çocuğun bilgi alabileceği bir siteyi bulamadım	1
Toplam	31

Tablo 7’de görüldüğü gibi, anne-babaların yarısından fazlası çocuğunun İnternet kullanması konusunda herhangi bir kural olmadığını belirtmiştir. Bunun yanında kural olduğunu bildirenler de olmuştur. Bu konuda anne-babaların görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Murat : *Nasıl bunu kızıma bağlattıktan sonra yani kısıtlama diye bir şey olamaz. Yeter ki amacına uygun kullansın (st.516-517).*
- Erol : *Herhangi bir kural yok. Ki zaten çocuk öyle bizim bilgimiz dışında zannetmiyorum ama girmiyor, şey etmiyor. Birlikte annesinin yanında giriyor. İşte kaçamak yaparsa da özellikle çizgi film sitelerine giriyor zannedersem. Hani orda geçmiş sayfalardan hani görebiliyoruz (st. 574-576).*
- Jale : *Şimdi ben onların girmemesi gereken sitelere girmemesini söylüyorum. Farklı boyutlara ulaştırabilir çocukları. (...) Pratikte olur mu bilmiyorum ama çünkü insan ona girdiği zaman, zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor (st.506-511).*
- Hakan : *Benden izin almadan açması yasak. (...) Bir de oyun serbest (st. 521-522).*
- Orhan : *Olumsuz bir chat yapmaya şahit oldum. Dolayısıyla chat yapmayı yasakladım kendisine. Bu yine ana tema gibi geliyor ama bu cinsellikle ilgili biz en azından kendimiz gördük, kendimiz yaptık, kendimiz böyle şeyleri gördük. Dolayısıyla onun bedensel gelişimine engel olacağını düşündüğüm için bu konuda kendisine telkinde bulundum. Böyle sayfalara girmemesini açık açık söyledim. Süre kısıtlamamız var. Tek telefon olduğu için. Tek telefonla bağlandığımız için süre koyuyoruz. İşte yarım saat maksimum bir saat daha fazla müsaade etmiyoruz (st. 537-543).*

Tablo 7’de görüldüğü gibi, anne-babaların yarısından fazlası çocuklarının İnternet’i daha verimli kullanması için bir şey yapmadıklarını belirtmiştir. Bunun yanında bir şeyler yaptığını belirten anne-babalar da olmuştur. Bu konuda anne-babaların görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Okan : *Çocuklar bu konuda benden daha ileride (st.771).*
- Jale : *Ben hiç bir şey yapmıyorum. Şu anda doğruyu söylemek gerekirse. Elimden şu anda bir şey gelmiyor (st.778).*
- Mehmet : *Şu anda yapmıyoruz yani. Daha İnternet konusu yeni. Bilgisayar konusu yeni, çocuklar yeni öğreniyorlar. (...) zaten bütün gün işteyim. Zaten dönüyoruz yorgun vaziyette (st. 773-774).*
- Hakan : *Başkalarına, bilen kişilere soruyoruz. Böyle siteler var mı? Kendimiz acaba nereden alabiliriz. Bu şey var. İnternet’te bir arama bölümü var. Mesela o şeye aradığımız konuyu yazıp yani çocuğa da o şekilde yapmasını öneriyoruz. Bu şekilde yardımcı oluyoruz (st.792-794).*
- Erol : *Kendim İnternet’ten tararken girdim. O sitenin çocuğun yaşına, seviyesine uygun olduğunu gördüm. Faydalanmasında bir sakınca yok o siteden. Mümkün olduğunca hangi sitelere girmesi gerektiğini, gireceğini... (st. 826-828).*

Tablo 8. Öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri desteklere ilişkin görüşleri

Görüşme soruları	f
Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl yönlendiriyorsunuz?	
Yönlendirmiyorum	6
Yönlendiriyorum	4
Site adresi veriyorum	2
Sınıfın çoğunluğunu dikkate alıyorum	1
İnternet ahlakı hakkında bilgi veriyorum	1
Fen Bilgisi dersinde kaynak olarak öneriyorum	1
İnternet’i olan öğrencilerle konuşuyorum	1
Toplam	16
Öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar nelerdir?	
Sorun getirmiyorlar	8
Adreslere giremiyorlar	1
Bilgi indirmede sorun yaşıyorlar	1
Sorunlarını bilgisayar öğretmenine söylüyorlar	1
Toplam	11

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin yarısından fazlası öğrencilere İnternet kullanımı konusunda bir yönlendirmesi olmadığını bildirmiştir. Bunun yanında öğrencileri yönlendirdiğini belirten öğretmenler de vardır. Bu konudaki öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Fatma : *Çünkü dediğim gibi yaa daha yeni bizim sınıfta İnternet oluşmaya başladı. Yoktu zaten geçen sene. (...) Çok fazla İnternet konusuna girmiyoruz (st. 416-417).*
- Vedat : *Ben site isimlerini vererek ve nasıl yararlanabilecekleri konusunda açıklamalarda bulunuyorum (st.452-454).*
- Ayhan : *(...) bir kere İnternet ahlâkı üzerinde duruyorum. Bunun sınırsız ama sorumlu bir şey olduğunu anlatıyorum (387-388).*
- Ali : *Ben özellikle bu Fen Bilgisi programımız yeni uygulamaya geçildiği için kaynak sıkıntısı vardı. Burada özellikle ben İnternet’ten yararlanabileceklerini önerdim. Özellikle bir öğrencimin çok ilgisini çekti. İnternet’ten yararlanıp gelmiş ben bunu sınıfta örnek olarak gösterdim (st.404-407).*
- Şule : *Ben öğrencilerle konuşuyorum. Bağlı olanlar var mı diye (st. 339).*

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamına yakını öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunları kendileriyle paylaşmadıklarını belirtmişlerdir. Sadece bir öğretmen öğrencilerin sorun getirdiğini, bir öğretmen de öğrencilerin sorunlarını bilgisayar öğretmenlerine söylediklerini belirtmiştir. Bu konuda öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

- Şule : *Onu hiç bahsetmediler (...) Yeni aldıkları için (st. 578-579).*
- Ece : *Yaşadıkları sorunları olmuyor. Çünkü evde onları yönlendirebilecek yani yaşadıkları sorunları paylaşabilecekleri insanlar var. Daha yetişkin büyük olarak insanlar var. Bana getirdikleri bir sorun yok (st.559-561).*
- Ayhan : *Mesela ben İnternet’e girdim. Ama şuradan bir yer. Bilgiyi alamadım diyor. Alıp kendi bilgisayarına indirmedim. Bu tip şeylerde de biz onlara şöyle yapacaksın, yeni bir dosya açacaksın oraya kaydını yapacaksın diye gerekeni yapıyoruz (st. 570-573).*
- Fatma : *İnternet konusunda çocuklarla bir sohbetimiz olmadı. Bundan sonra olacak (...) Tabi benimle de paylaşmaları gerekiyor. Ama şimdi çocuklar şey olarak bu konuda bir şeyleri varsa direkt bilgisayar öğretmenine söylüyorlar (st.586-589).*

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüşleri Tablo 9’da öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüşleri ise, Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 9’da görüldüğü gibi, anne-babaların, ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için velilerin yapabileceklerine ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Anne-babaların yarısından fazlası bu konuda velilerin yapabilecekleri olduğu biçiminde görüş bildirmiştir. Bu görüşler arasında sırasıyla, *velilerin İnternet’in önemini kavraması ve çocukların İnternet kullanmasının desteklenmesi, velilerin okullara maddî katkıda bulunması ve bu konunun öncelikle eğitimcilerin işinin olması* en fazla belirtilen görüşlerdir. Bu konularda anne-babaların görüşlerinden kimi örnekler aşağıda verilmiştir.

- Recep : *Anne-babalar bir kere bu işi önemseyecekler. İnternet’in nasıl bir gelişmeye yol açacağını önemseyecekler, anlayacaklar ve çocuklarını bu konuda destekleyecekler. Yani zaten çocuk bunu İnternet’i talep edecektir. (...) Anne-baba imkânları varsa bunu kısıtlamayacak aksine destek olacak, hatta bir adım öne geçip çocuğu yönlendirecek (st. 990-993).*
- Zafer : *Her şeyi anne-babaya bırakmamak lâzım. İlk önce eğitimcilerin işi olduğunu düşünüyorum. Ne olursa öğretmenlerden olur. Çünkü, anne-babaların yanında kaldığı kadar okullarda da*

arkadaşları ile belirli bir şey paylaşıyorlar. Öğretmenleri ile de paylaşıyorlar. (...) Anne-babalar genelde bir kesim ilkokul kesimi (st.1170-1174).

Okan : *Millî Eğitimimizin bütçesi yetersiz olmasına rağmen böyle bir eğitim verilirse, kaynak olarak maddî ve manevî her türlü desteği veririm (st.1343-1345).*

Tablo 9. Anne-babaların, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri

Görüşme soruları	f
İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için anne-babalar neler yapabilir?	
Velilerin yapabilecekleri	12
Çocukların İnternet kullanmasını desteklemeli	9
Okullara maddî katkı sağlamalı	2
Aileler birbirine yardımcı olmalı	2
Eğitimciler anne-babalara destek olmalı	1
Çocuklar bilgisayar kursuna gönderilmeli	1
Anne-babalar eğitilmeli	1
Çocuklar tek başlarına İnternet kafelere gönderilmemeli	1
Bilmiyorum	4
Toplam	35
Çocuğunuzun okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için; (i) Millî Eğitim Bakanlığında, (ii) okul yönetiminden ve (iii) öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?	
Millî Eğitim Bakanlığı	7
İnternet'i bütün okullara yaygınlaştırmalı	4
Öğretmenleri eğitmeli	2
Derslere uygun siteler kurmalı	1
Okul yönetimi	7
Okuldaki bilgisayarları daha etkili kullanmalı	3
Çocuklara İnternet'i en iyi okulda öğretmeli	3
Çocuklara öğretmen gözetiminde İnternet kullanırmalı	2
Okulda İnternet salonu oluşturmalı	1
Okulda her öğrenciye bir bilgisayar sağlamalı	1
Okula sponsor bulmalı	1
Öğretmenler	3
Çocuklara İnternet'i yararlı olacak biçimde öğretmeli	3
Aileleri de eğitmeli	1
Bir şey diyemem	1
Toplam	39

Tablo 9'da görüldüğü gibi, anne-babaların çocuklarının okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için, Millî Eğitim Bakanlığında, okul yönetiminden ve öğretmenlerden beklentileri farklılık göstermektedir. Anne-babalar, Millî Eğitim Bakanlığında daha çok, *İnternet'i bütün okullara yaygınlaştırmasını*, okul yönetiminden, *okulda var olan bilgisayarları daha etkili kullanmasını* ve öğretmenlerde de, *çocuklara İnternet'i yararlı olacak biçimde öğretmesini* beklemektedir. Bu konularda anne-babaların görüşlerinden kimi örnekler aşağıda verilmiştir.

Murat : *Beklentim bu imkânın sadece benim çocuğum için değil, okulda okuyan tüm arkadaşlar için yaygınlaştırılması. Yani çağımız artık bu. Keşke olabilse yani. Bilmiyorum kaç kişide var? Kaç kişide yok? Ama isterim ki tüm talebelerin en azından yarısından çoğunun bu imkândan faydalanması (st.1269-1272).*

Nihat : *Okulda 25 tane bilgisayar atıl duruyor orada. Sabah okuldaki öğrencilerin saati bellidir. Yoğun olarak da dört dörtlük işte tam gün bilgisayar açık durmuyor. (...) Hafta sonu bir İnternet kursu düzenlesinler. En azından orada 4 saat açık dursa orası (st.1301-1305).*

Süreyya : *Çocuklar en iyi şekilde öğretmenleri sayesinde eğitilmeli. Nasıl faydalı yerlere girilebilir? En iyi şekilde nasıl yararlanılabilir? Yani öğretmenler burada yol gösterici olmalı. Aynı şekilde bizleri de yani. Öğretmenlerin bu konuda bizleri de aydınlatması gerekiyor (st. 1261-1264).*

Tablo 10. Öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri

Görüşme soruları	f
İlköğretimde İnternet en çok hangi ders ya da derslerin öğretiminde kullanılabilir?	
Tüm derslerde	8
Fen Bilgisi	6
Türkçe	5
Sosyal Bilgiler	4
Matematik	3
Resim	2
Müzik	1
Hayat Bilgisi	1
Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	1
Toplam	31
İlköğretimde İnternet'in yaygınlaştırılması için öncelikli olarak hangi kesimlere görev düşmektedir?	
Öğretmenlere	10
Ailelere	3
Devlete	3
Millî Eğitim Bakanlığına	3
Okullara	3
Kampanyalar düzenlenebilir	2
Toplam	24

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin hemen hemen tamamı ilköğretimde İnternet'in tüm derslerde kullanılabilmesi düşüncesindedir. Bunun yanında öğretmenlerden kimileri İnternet'in kimi derslerde daha iyi kullanılabilmesi biçiminde görüş bildirmiştir. Bu konulara ilgili öğretmen görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Ayhan : *Hemen hemen İnternet öyle ki her yere girmiş. Yani şunda kullanılmaz demek doğru olmaz (st. 659-660).*

Dilek : *Kullanmak istedikten sonra her şeye cevap verebileceğine inanıyorum (st. 709).*

Ece : *Türkçe ve Fen Bilgisi derslerinde daha verimli kullanılacağına inanıyorum (st. 648-649).*

Cem : *Diyanet işlerinin Din Kültürü dersleri olabilir. Oralardan faydalanabilir. Ama oradan başka yerden değil (st. 716-717).*

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin tümü ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için öncelikli görevin öğretmenlere düştüğü düşüncesinde olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında öğretmenler, *ailelere, devlete, Millî Eğitim Bakanlığına, okullara* da görev düştüğünü belirtmiştir. Bu konularda öğretmenlerin görüşlerinden kimi örnekler aşağıda verilmiştir.

Ece : *Öncelikli olarak öğretmenlere görev düşmektedir. Ben mesela İnternet konusunda daha iyi bilgili olsam evinde bilgisayarı olan, İnternet'e bağlı olan öğrencilere daha fazla yardımcı olacağımı zannediyorum (...) Çocuğun en büyük zamanı evlerde, ailelerle, ailesi ile birlikte geçiyor. Eee aileler çocuğunun İnternet'ten yararlanmasını, ne şekilde yararlanacağını takip etmeli ve ailelerin de bu konuda bilgi sahibi olmaları gerektiğine inanıyorum (st. 724-731).*

Ayhan : *Bir kere bunu (İnternet'i) bakanlığın ele alması lâzım. (...) Bizim okulumuzda var ama olamayan daha bir sürü okul var (739-740).*

Vedat : *Okul kurs düzenleyebilir. En azından çocuğa ilk denemeler okulda yaptırılabilir (st. 749-750).*

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde kendileriyle görüşülen öğrenci, anne-baba ve öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular karşılaştırılmış ve bu bulgular alanyazın ile desteklenmiştir.

Anne-baba ve öğretmenlerin İnternet kullanma durumları: Anne-babaların tamamına yakını İnternet kullanmayı bildiğini belirtmiş ve İnternet'i farklı ortamlara benzetmiştir. Anne-babalar İnternet'i daha çok sırasıyla, *dünyaya açılan pencereye, eğlenceye ve bilgiye* benzetmiştir.

Öğretmenlerin tamamına yakını İnternet'i *bilgi kaynağına* benzetmiştir. Öğretmenlerin tümü İnternet kullanmayı hizmet içi eğitim kursunda öğrenmiştir. Bu bulguyu, Seferoğlu'nun (2002) araştırma bulgusu desteklemektedir. Ancak, öğretmenler bu kursun yeterli olmadığı görüşündedir. Bu bulgu için, Berkmen ve diğerleri (2001), hizmet içi eğitim kursu, eğitim olanaklarının dar ve sabit konuları içermesinden dolayı öğretmenlerin bu kurslarda çağdaş bilgilerle donanmadıklarını belirtmektedir. Öğretmenlerin yarısı İnternet'i eğitim-öğretim amacıyla kullandığını belirtmiştir. Bu kullanımın daha çok İnternet'ten hazır ders plânı indirmekle sınırlı olduğu öğretmenlerin görüşlerinden ortaya çıkmıştır. Bu bulguyu, Dunlap'ın (2000) araştırma bulgusu desteklerken; Karşlı ve diğerlerinin (2002) araştırmasında, *öğretmenlerin İnternet'i müzik dinlemek, film izlemek, gezinti yapmak ve gazete okumak amacıyla kullandıkları* bulunmuştur. Öğretmenlerin hemen hemen tamamı e-posta kullanmamaktadır. Bu bulguyu, Karşlı ve diğerlerinin (2002) araştırma bulgusu desteklerken, Yaşar'ın (1997) araştırmasında, *öğretmenlerin meslektaşları ile iletişim kurmada e-postayı yoğun biçimde kullandıkları* bulunmuştur.

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri: Anne-babaların çocuklarının haftalık ortalama kaç saat İnternet kullandığına ilişkin görüşleri farklılık göstermekle birlikte, hemen hemen yarısı 1-2 saat biçiminde görüş bildirmiştir. Bu bulgu, Yıldız ve Güven'in (1999) araştırma bulgusundan süre olarak fazla, Kanada'da yapılan bir araştırmanın (Tuncer, 2000) bulgusundan süre olarak azdır. Anne-babaların hemen hemen yarısı, çocuklarının İnternet'ten ders çalışmak amacıyla birkaç defa arayışları olduğunu bildirmiştir. Anne-babaların yarısından fazlası çocuklarının İnternet kullanmasıyla ilgili bir sorun yaşamadıklarını bildirmiştir.

Öğretmenlerin yarısından fazlası, öğrencileri, İnternet kullanımı konusunda yeterli bulmamakta, öğrencilerin İnternet'i ders çalışmak için kullanmadığını düşünmekte ve evinde İnternet olan öğrencilerin derslere bir katkısı olmadığını belirtmektedir. İnternet kullanan öğrencileri bu konuda yeterli bulan, İnternet'ten ders çalışma amacıyla yönlendiren ve bu derslerine öğrencilerin olumlu katkılar sağladığını Ayhan ve Ali öğretmen belirtmektedir. Ayhan ve Ali öğretmen bilgisayar derslerine giren öğretmenlerdir. Bu bulgu için, öğrencileri yeterli bulmayan öğretmenlerin öğrencilerle bu konuda yeterli paylaşımları olmadan İnternet kullanan öğrenciler hakkında yaptıkları bir tahmin olarak yorumlanabilir. Çünkü, bu konuda Ayhan ve Ali öğretmen öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin olumlu örnekler vermişlerdir.

Öğrencilerin, İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlandıklarına ilişkin görüşleri: Öğrencilerin hemen hemen tamamının evinde bir yıldan fazladır bilgisayar bulunmakta ve öğrenciler bir yıldır İnternet'e evlerinden erişmektedir. Bu bulguyu, Tertemiz ve Çerçi'nin (2000) araştırma bulgusu desteklemektedir. Öğrenciler İnternet'i farklı ortamlara benzetmişlerdir. Öğrenciler İnternet'i genellikle *bilgi kaynağına* ve *oyun yerine* benzetmişlerdir. Bu bulgu, Ağır, Sütçü ve Sarı'nın (2001) araştırma bulgularından ilköğretim öğrencileri İnternet'i, *eğlence* ve *bilgi kaynağına* benzetmeleri ile örtüşürken, *alış veriş ortamına* benzetmeleri ile örtüşmemektedir. Öğrencilerin tamamına yakını İnternet kullanmayı ailelerinden öğrendiklerini belirtmiştir. Bu bulguyu, Ağır, Sütçü ve Sarı'nın (2001) ve Dunlap'ın (2000) araştırma bulgusu desteklemektedir. Öğrencilerin tamamına yakını evde İnternet'i eğlence amaçlı kullandıklarını belirtmiştir. Bu bulgu, Tertemiz ve Çerçi'nin (2000) araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası İnternet hizmetlerinden e-postayı kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, Ağır, Sütçü ve Sarı'nın (2001) araştırma bulgusuyla örtüşürken; Tertemiz ve Çerçi'nin (2000) araştırmasındaki *ilköğretim öğrencilerinin İnternet'te gezinti yaptıkları* bulgusuyla örtüşmemektedir. Öğrencilerin hemen hemen yarısı İnternet kullanımı konusunda kendisini iyi görmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası, İnternet kullanırken sorun yaşadığını ve bu sorunları sırasıyla bilgisayarın kilitlenmesi ve İnternet erişiminin kesilmesi olarak bildirmişlerdir. Bu sorunları öğrenciler öncelikle kendilerinin çözmeye çalıştıklarını, çözemelerse ailelerinden yardım aldıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlası ise, ailelerinin İnternet kullanımı konusunda kural koyduğunu, bu kuralların sırasıyla, süre, dersleri bitirdikten sonra kullanma ve oyun sitelerine girmeme olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlası İnternet'ten ders çalışmak amacıyla yararlandığını belirtmiştir. Öğrenciler İnternet'ten Fen Bilgisi, İngilizce, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Matematik derslerinde yararlandıklarını söylemişlerdir. Bu bulgu, Ağır, Sütçü ve Sarı'nın (2001) araştırmasında, öğrenciler bu dersleri İnternet'ten öğrenmek istedikleri biçiminde bulunmuştur. İngiltere'de yapılan bir araştırmada, öğrencilerin İnternet'i daha çok ev ödevi ve proje yaparken kullandıkları (Tuncer, 2000) bulunmuştur. Öğrencilerin hemen hemen tümü, evlerinde İnternet olduğunu öğretmenlerine söylemiştir. Öğrencilerin yarısından fazlası öğretmenlerinin İnternet kaynaklarından yararlanmasını gerektiren ödev vermediği ve bu konuda öğretmenin bir yardımı olmadığını bildirmiştir. Öğretmenlerin, öğrencilere kimi zaman web sitesi adresleri verdiğini az sayıda öğrenci belirtmiştir.

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında verdikleri destekler: Anne-babaların yarısından fazlası evlerine İnternet erişimini öncelikle çocukları için sağladıklarını belirtmişlerdir. Amerika'da yapılan bir araştırmada, evlerine bilgisayar almayı plânlayan ailelerin %80'i (Healy, 1999) ve

Kanada'da yapılan bir araştırmada, ailelerin %55'i (Clark, 2001) ana neden olarak çocuklarının eğitimini belirtmişlerdir. Anne-babaların yarıdan fazlası da çocuğuna İnternet kullanımını konusunda herhangi bir kural koymadığını söylemiştir. Amerika'da yapılan bir araştırmada, ailelerin çocuklarının İnternet kullanımına ilişkin bir kural koymadığı (Tuncer, 2000) bulunmuştur. Anne-babaların hemen hemen tümü, çocuklarının İnterneti daha verimli kullanma konusunda hiç bir şey yapmadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin yarıdan fazlası, öğrencilerine İnternet kullanımını konusunda bir katkı getirmediğini belirtmiş ve öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlarını kendilerine getirmediklerini bildirmiştir.

Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri: Anne-babaların, ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için velilerin yapabileceklerine ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Anne-babaların yarıdan fazlası, bu konuda velilerin yapabileceklerini sırasıyla, velilerin İnternet'in önemini kavraması ve çocukların İnternet kullanımının desteklenmesi, velilerin okullara maddi katkı bulunması ve bu konunun öncelikle eğitimcilerin işinin olması biçiminde bildirmiştir. Anne-babaların çocuklarının okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için, Millî Eğitim Bakanlığından, okul yönetiminden ve öğretmenlerden beklentileri farklılık göstermektedir. Anne-babalar, Millî Eğitim Bakanlığından daha çok, İnternet'i bütün okullara yaygınlaştırmasını, okul yönetiminden, okulda var olan bilgisayarları daha etkili kullanmasını ve öğretmenlerde de, çocuklara İnternet'i yararlı olacak biçimde öğretmesini beklemektedir.

Öğretmenlerin hemen hemen tamamı ilköğretimde İnternet'in tüm derslerde kullanılabilceği düşüncesindedir. Bunun yanında öğretmenlerden kimileri İnternet'in kimi derslerde daha iyi kullanılabilceği biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin tümü, ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için öncelikli görevin öğretmenlere düştüğü düşüncesindedir. Bunun yanında öğretmenler, ailelere, devlete, Millî Eğitim Bakanlığına, okullara da görev düştüğünü belirtmiştir.

Sonuç olarak, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri İnternet'i etkili ve verimli bir biçimde kullanmamaktadırlar. Öğrencilerin İnternet'i daha çok eğlence amaçlı kullandığı ve öğrencilerin İnternet kullanımını konusunda anne-baba ve öğretmenlerinden yeterli destek görmedikleri ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, öğrenciler, İnternet temel kullanım becerileri bakımından gerek öğretmenlerden gerekse anne-babalardan daha iyi konumdadırlar.

Kaynaklar

- Ağır, A.; C. S. Sütçü ve F. Sarı. (2001). İnternet Eğitimi Almamış Öğrencilerin İnternet ve İnternet Üzerinde Eğitim Hakkındaki Düşünceleri. *BTIE 2001: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı*. (3-5 Mayıs 2001). Ankara: ODTÜ, 20-29.
- Akgül, M. (7 Nisan 2002). İnternet, Sanayi Devriminden Daha Önemlidir. (Söyleşi: Leyla Tavşanoğlu). *Cumhuriyet*. 12.
- Alkan, C.; D. Deryakulu ve N. şimşek. (1995). *Eğitim Teknolojisine Giriş*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Attewel, P. ve J. M. Battle. (Jan-Mar 1999). Home Computers and School Performance. *Information Society*. 15 (1), 1-9.
- Berkmen, M.L. ve diğerleri. (Aralık, 2001). Öğretmenlerin Meslek İçinde Gelişmelerinde İnternetin Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 1 (2), 259-276.
- Clark, W. (Autumn. 2001). Kids and Teens on the Net. *Canadian Social Trends*. 6-10.
- Dunlap, L. J. (2000). *Introduction to Internet Use in the Elementary Classroom*. Unpublished Master Thesis, Washington: City University, College of Education.
- Healy, M. J. (1999). *Bağlantı Doğru mu? Bilgisayarlar Çocuklarımızın Zihnini Olumlu ve Olumsuz Yönde Nasıl Etkiliyor?* Birinci Baskı. (ev.: A. Güresel). İstanbul: Boyner Holding Yayınları.
- Karlı, M.D. ve diğerleri. (2002). Eğitim Yöneticileri ve Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeyleri ve Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Engelleyen Nedenler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4, 176-188.
- Mambretti, C. (1999). *Internet Technology For Schools*. North Carolina: McFarland Company Inc. Publisher.

- Odabaşı, F. (1998). Bilgisayar Ağları. (Editör: B. Özer).*Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler*. 1.Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 85-100.
- Pfoeffler, P. (July, 2002). Web Usability and Children: Current Research and Implication for Information Professionals. *Orana*. 11-13.
- Seferoğlu, S. S. (2002). Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerinin Kullanımıyla İlgili Görüşleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4, 334-350.
- Şahin, F. ve Y. Güven (1999). İlkokula Devam Eden Çocukların Ev Ortamında Bilgisayar Kullanımı ve Ebeveynlerin Bilgisayar Destekli Eğitime Yaklaşımlarının Araştırılması. *Öneri: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 65-72.
- Tertemiz-Işık, N. ve Ö. Çerçi. (2000). Bilgisayar, Bilişim Teknolojileri ve Okul Aile İşbirliği. *BITE 2000: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı*. (15-17 Mayıs 2000). Ankara: ODTÜ, 15-23.
- Tuncer, N. (2000). Çocuk ve İnternet Kullanımı. *Türk Kütüphaneciliği*. 15 (2), 205-212.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 24, 543-559.
- Yaşar, Ş. (1997). *Expanding The Effective Use Of Computers In Middle And High Schools In Turkey*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek.(2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Gözden Geçirilmiş 2.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Summary

THE INTERNET USING SITUATIONS OF ELEMENTARY STUDENTS OF 4th AND 5th GRADES

Ali ERSOY*

Şefik YAŞAR**

Today, Internet has become an important information resource for every age group. The number of people logging on the Internet at home is on the increase. Therefore, most children have Internet access at home. Children using the Internet for educational purposes depend highly on family guidance and support. Thus, the Internet using situations of welementary school students appears to be an important subject to be investigated.

This study aimed to describe the Internet using situations of elementary students of 4th and 5th grades, according to the students, their parents and teachers. To this end, following questions were asked:

- What are the parents' and teachers' opinions on the Internet and that of using it?
- What are the parents' and teachers' opinions about students' using the Internet?
- How and why do students use Internet?
- How do parents and teachers support students on using Internet?
- How do parents and teachers support students when they use the Internet?

In this research criterion sampling was used. There were four basic criteria developed by the researcher. These are;

- Students from only 4th and 5th grades,
- Students having Internet access at home,
- Students' classroom teachers qualified to use the Internet,
- Carrying out the research in an elementary school where all criteria were met.

The data of the study were collected using a semi-structured opinion survey, one of the qualitative research methods, in order to determine students', teachers' and parents' opinions. Descriptive analysis technique was used in data analysis and the results were presented statistically and supported by participants' opinions.

According to the findings of research, it appears that elementary students of 4th and 5th grades do not use the Internet effectively. Students often use the Internet for entertainment purposes and they are not supported by parents and teachers adequately to use the Internet for educational purposes. In addition to above facts, it has been found that students are better than their parents and teachers in basic Internet using skills.